

Г.К. Абдраманова¹
А.Б. Баймбетова¹
Ж.К. Жанабаева¹

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
(Email: agk2009@mail.ru, abatyrhanovna@mail.ru, zhanna_1970@mail.ru)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің музей және көрме қызметін QR - код арқылы цифрлық технологияға айналдыру мүмкіншіліктері

Аңдатпа. Бұл мақалада, университетіміздің музей және көрме қызметтерін жандандыру арқылы жаңа цифрлық – QR - код пен аудио- гид экскурсиясын ұйымдастыру жолдары ұсынылады. Бүгінгі күні заман талабына сай тұтынушылардың қажеттіліктерін қанағаттандыру арқылы, музей және көрме экспонаттарын онлайн және офлайн арқылы тамашалап, өзіне қажетті тілді таңдай отырып, ақпаратты тыңдауға мүмкіншілік алады. Университетіміздің маркетингтік қызметтерін жандандыру үшін, сайт парақшаларын жаңарту және «музей және көрме экспонаттары» бетін ашу арқылы цифрлық қызмет түрін ұсыну. Әлемдік тәжірибе көрсеткендей QR- код қызметтері тұтынушылар үшін, оның ішінде қонақтарға, туристерге өте қолайлы екендігі қарастырылған. Мақалада авторлық қолтаңба ұсынылды, олар: біріншіден, Л.Н. Гумилев атындағы ЕУҰ сайтына QR- код, екіншіден, «Музей және көрме экспонаттары» бетіне авторлармен ұсынылатын «Көне түрік жазбаларының» QR –коды.

Түйін сөздер: QR - код, музей және көрме экспонаттары, тұтынушылар, туристтер, маркетинг, онлайн, офлайн, сайт.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2789-4320-2022-4-280-287>

Кіріспе

Елімізде туризм саласын цифрландыру әлі де жетілдіруді талап етеді. Оның ішінде мәдени мұрамызға айналған туристік объектілерді цифрлық жүйеге көшіру аса маңызды. «Ұлы даланың жеті қыры» бағдарламасында көрсетілген бағыттар бойынша мұрамызды топтап, біріктіру және ақпарат көзі ретінде QR -код арқылы ұсыну әлі, қолға алынбаған. Осы тұрғыдан, идеяның принципіалды айырмашылығының саларалық ғылымдармен байланысы және әлеуметтік тұрғыдан тиімді екендігі айқын.

Қазіргі таңда QR- код жүйесін әлемде қарқынды пайдаланып келеді. Бұған себеп болған, пандемияның адамзатқа тигізген әсерінен қосымша қызметтердің пайда болуы және сол арқылы QR - код жүйесін енгізу қажеттілігі туындағаны анық.

Туризм саласында QR кодты пайдалау дамыған елдерде орын алған. Қазақстанға енгізу әлі де баяу жүруде, соның ішінде музей және көрме жұмыстарына цифрлық технологияны жаппай енгізу жолдарын қарастырған жөн деп ойлаймыз. Себебі, ол сол қызметтің тиімділігін арттырады және тұтынушысына, әрине туристер мен қонақтарға қол жетімді

болады. Бүгінгі күні көптеген туристер немесе музей, көрме экспонаттарын тамашалайтын қонақтар өздеріне қажетті ақпараттарды цифрлық технологиялар арқылы алуға биім және ол заман талабына айналып отыр. Сондықтан, еліміздегі 2017 жылы қабылданған «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасының нысаналы индикатордың бірі ретінде көрсетілгендей 2022 жылы халықтың цифрлық сауаттылығы 83% болуын болжағандай [1], музей және көрме қызметтерін цифрлық технологияларға көшіру арқылы халықтың цифрлық сауаттылығын көтеруге және арттыруға мүмкіндік зор.

Осыған байланысты зерттеу объектісі ретінде, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Жазу тарихы музейі, Лев Гумилев кабинет музейі және Білім тарихи музейі қызметтерін жаңа форматқа көшіру жолдарын ұсыну мақсаты алға қойылды. Бұл зерттеуде жоғарыда аталған музейлердің және университет қабырғасында ұйымдастырылатын стационарлы көрмелер үшін экскурсиялық қызметтерді QR-код арқылы цифрлық қызметке көшіру жолдарын ұсыну. Ол үшін келесі міндеттерді орындау қажет:

1. Қоғамда және оның ішінде музей, көрме қызметтерінде QR-кодты енгізудің теориялық аспектілерін шетел тәжірибесінде қарастыру;
2. Университеттің музей, көрме қызметтерін зерттеу, экскурсиялық қызметтің жаңа үлгісін цифрлық әдіс арқылы ұсыну;
3. Университеттегі музей, көрме қызметтеріндегі жаңа экскурсиялық қызметтің аудио - гид QR-код жүйесіне енгізудің жолдарын ұсыну.

QR -код қызметін кез-келген жерде интернет желілері мен жарнамалық орындарында, қоғамдық орындар мен сауда орталықтарында кездестіруге болады. Әрине QR кодтарының таралуы тікелей қаржылық тұрақтылыққа ие және заманауи технологиялық ресурстарды қолдануы кең таралған мемлекеттерге тікелей байланысты. Алайда, статистикалық мәліметтерге жүгіне отырып, қазіргі таңдағы маркетингтің барлық салаларында QR - кодтарын

жаппай пайдалану қарқынын көруге болады. Біздің де елімізде цифрлық технологияларды игеруге әсер еткен, пандемияның салдары болды. Әсіресе қызмет көрсету орындарында QR - кодтың міндеттерін орындау жаппай енгізіліп келеді.

Аудио –гид қызметі музей және көрмеге келушілер үшін қолайлы және заман талабына сай қажеттілікті қанағаттандыруға өзінің үлесін қосады. Қонақтар музей жәдігерлерінің тарихы мен мәдениеті туралы ақпаратты өзіне қажетті тілде және уақытты таңдау арқылы қолжеткізе алады. Сонымен қоса, туристер өздеріне қажетті ақпаратты бірнеше рет тыңдауға, музей бөлмелерінде жүріп үздіксіз тыңдауға мүмкіншіліктері бар. Бұл аудио-гид қызметінің артықшылығы деп айтуға болады.

Тарихы

Сандық технологияларға көшіру жолдары шетел тәжірибесінде ертеден бастау алған. 1994 жылы Жапонияның автокөлік өнеркәсібі үшін алғаш рет жасалған матрицалық штрих –кодтың түрі немесе екі өлшемді штрих –код. Штрих - код бұл, арнайы машинаның көмегімен оқуға болатын тіркелген зат туралы ақпарат бертін оптикалық белгі. QR - код ағылшын тілінен аударғанда (аббревиатурасы Quick Response Code), жылдам жауап беру коды деген мағынаны береді. QR - кодтарында веб-сайтты немесе қосымшаны көрсететін локаторға, идентификаторға немесе трекерге арналған мәліметтер жиі кездеседі. Деректерді тиімді сақтау үшін QR - кодында төрт стандартты кодтау режимі қолданылады (сандық, әріптік, байт / екілік және кандзи) [2].

Жапондық өнертапқыш Масахиро Хараның QR - код жүйесін ойлап тапқаны елдер үшін және салалардың дамуы үшін баға жетпес жаңалыққа айналды. Себебі, 2020 жылдары QR код жүйесін әлем бойынша халық жаппай пандемия кезінде, вакциналау режимінде пайдалана бастады.

Қызмет саласында QR - код жүйесін пайдалану белең алды. Соның ішінде, туризм саласының қызметтерінде: мейрамхана, қо-

нақ үй үшін тиімді және қонақтардың сақтық шараларын сақтау үшін пайдаланылып отыр. Нұр-Сұлтан қаласында 2021 жылы «Ashyk» қосымшасы арқылы 39 мекеме QR код қызметін Covid статусын көрсету үшін пайдаланған [3]. Алайда цифрлық қызметті тек бір жақты пайдананып қоймай, әр салада, соның ішінде туризм қызметінде QR кодты пайдалану тиімділігін беріп отыр. Атап айтсақ, уақыт үнемдеу, алдын-ала тапсырыс беру, есеп айырысу және т.б.

Автокөлік индустриясына QR - код қызметі тез еніп кетті. Бұл өте маңызды болғаны соншалық, көптеген жапондық тұтынушылар ірі корпорациялардан көбірек ашықтықты талап етті. Олар тауарлардың нақты қайдан шыққанын білгісі келді - тек машиналар ғана емес, сонымен қатар тамақ, дәрі-дәрмек және басқа да өнімдердің шығу уақыты мен мекенін, жарамдылық мерзімін және т.б ақпараттарды тұтынушылардың қолжетімді әрі жылдам түрде анықтауын талап етті. Осылайша QR - код өнеркәсіптің барлық салаларына біртіндеп енген.

2011 жылдың маусымында 14 миллион АҚШ-тың ұялы байланыс пайдаланушылары QR кодты немесе штрих-кодты сканерледі. Осы пайдаланушылардың шамамен 58% үйден яғни, өзінің тұрғылықты мекенінен шықпай-ақ пайдаланғаны белгілі болды, ал 39% бөлшек сауда дүкендерінде сканерлесе; 14 миллион қолданушының 53% -ы 18 бен 34 жас аралығындағы ер адамдар болғаны анықталды [4]. QR кодты пайдалану 2018 жылы 9,76 миллионға дейін төмендеді, бірақ 2020 жылдың аяғында 11 миллион үй шаруашылығына дейін өседі деп күтілуде [5].

Әрбір мемлекеттің туристік индустриясы өз елінің бейнесін халықаралық деңгейде туристерге жоғары сапада ұсынуды көздейді. Экономикада абсолютты артықшылықтар теориясы бар, яғни А. Смиттің абсолютты артықшылықтар теориясы бойынша, әр ел өзінің белгілі бір тауарларын аз шығынмен өндіруге мүмкіндік беретін ерекше табиғи жағдайлар мен ресурстарын пайдалануды ұсынған. Сондықтан қолдағы бар ресурстра-

ды ұтымды пайдалана отырып, әр мемлекет ұлттық салт-дәстүрін, табиғи- тарихи қазыналарын туристерге көрсетудің заманауи жолдарын ұсыну қажет.

Қалаға келген туристерге сапалы қызмет көрсету үшін қала әкімшілігі смарт технологияларды жан-жақты көрсете білгені абзал. Егер турист қажетті ақпаратты керекті уақытта және керекті жерде ала алса, бұл олардың саяхатын жеңілдетіп, мағыналы ете алады. Қазір әлемнің көптеген қалалары туристерге ақпарат беру үшін QR код технологиясын қолданады. QR - код жүйесі жалпы дүниежүзілік стандарт болып табылатындықтан көптеген пайдаланушылар арасында таныс. Олар жергілікті тілді түсінбеуі мүмкін, бірақ QR- кодын сканерлеуді біледі.

Мейрамханалар, қонақ үйлер, трансфер, экскурсия бөлімдері және қалалық әкімшілік - туристік ағымды жақсарту үшін QR-код қызметін пайдаланады. Көптеген елдерде кез-келген көшенің бойында, қоғамдық орындарда маркетингтік жарнамалардың орнын QR - кодтары алмастыруда. Ол жалпы қаланың көркін бұзбайды, орынды да көп алмайды қайта қонақтарға қолжетімді ақпараттарды беруге ыңғайлылық жасайды.

QR - кодты қонақ үй брошюраларында, мейрамхананың ас мәзірлерінде, музей экспонаттарында, кіру карталарында, байланыс орталықтарында, лифт хабарламаларында кеңінен қолданылады. Бұл қонақтарды тартудың қарапайым тәсілі екені белгілі.

Қонақ үйлер веб-сайттарында URL сілтемесін, әлеуметтік медиа сілтемелерін немесе жай мәтінді сақтай отырып, ақпаратты қолжетімді етеді. Пайдаланушылар оны смартфон арқылы сканерлеген кезде, ол оларды пайдалы ақпаратқа бағыттайды. Немесе кейбір қонақ үйлер қызықты әрі ерекше ақпаратты ұсынудың түрлі тәсілдерін пайдаланады.

Канададағы Ванкувердегі Westin Bayshore қонақ үйі қонақтарға арнайы печенье тәрелкелерімен қарсы алады. Печеньенің бірінде QR - кодтары бар. Қонақтар оны көргенде, оларға сәлемдесу хабары беріледі [6].

Францияның Париждегі Best Western қо-

нақ үйі QR - кодтарын пайдаланып, қонақ үй ұсынатын барлық қызметтер туралы ақпаратты сақтайды. Олар қонақтарға тіркеу кезінде беріледі. Сканерлеп болғаннан кейін қонақтар қызметте көрсетілген PDF файлына бағытталады. Осылайша, қонақтар негізгі ақпарат көздерін алу үшін ресепшнге қоңырау шалуды қажет етпейді. Кейінірек сәйкесінше қонақ үй бұл ақпаратты нұсқаулықта басып шығара алады. Егер қонақ үйге келушілер тізіміне жаңартулар енгізуі керек болса, онда динамикалық QR - кодын қолдана алады. Жаңартылған QR - код өзінің қалпын сақтап қалады, бұл қонақ үйдің шығындарын үнемдеуге мүмкіндік береді [7].

QR- код қызметін қолдану арқылы келушілердің белгілі бір бөлігі мейрамхана, қонақ үй, мұражай-көрмелердің қызметі немесе кәсіпорын өзінің өнімі туралы және қызметі жайлы ақпарат бере отырып, сенімділігін арттырады, жауапкершілігін көрсетеді, психологиялық тұрғыдан тұтынушылардың санасына әсер етеді.

Туризм индустриясындағы музей және көрме қызметтерінде QR - кодты енгізу жобалары Европа елдерінде іске аса бастаған. Көптеген әлемдік музейлер қазірдің өзінде QR - кодтарын әртүрлі мақсаттарда қолданады. Олар оны суреттерді сақтау, ақпарат беру, бейнелерді көрсету немесе презентацияларды өткізу үшін пайдаланады. Олардың кейбіреулері QR - кодтарын ұсыныстар мен нұсқаулар беру үшін де пайдаланып келеді.

QR кодтарының ең тиімді жағы - бұл веб-мазмұны болып табылады. Веб-мазмұны арқылы мәтіндік, көрнекі, дыбыс мазмұны ретіндегі веб-сайттар болып табылады. Яғни туристер, қонақтар өздерінің қалаған тілінде ақпаратты игере алады.

Жоғарыда келтірілген Best Western қонақ үй секілді динамикалық QR кодтарды музей қызметіндегі экспонаттарды таныстыру үшін де қолдануға болады. QR кодта жаңа ақпараттар енгізіп, жаңғыртқанымен ол өзінің қалпын сақтап қалады және шығын көлемі төмен болады. Сондықтан цифрлық технологиядағы QR кодтарды музей бағытында пайдалану өте тиімді әрі үлкен мүмкіндіктер береді.

Шотландияның ұлттық музейі QR - кодтарын белгілі бір экспонат жайлы хабар беруде қолданады. Онда шамамен 80 объектілер орналасқан және мұражайдың тікелей ресми веб-сайтына байланыстырылған [8]. Сканерлеу арқылы келушілер аудио-гидтерге, бейне видеоларға, суреттерге және артефакт туралы басқа да қызықты фактілерге қол жеткізе алады. Ал Кливленд өнер музейі QR Code Audio Tour арқылы Египет, Грек және Рим және т.б өнерлері туралы ортағасырлық суреттер мен кескіндемелерді кездестіруге мүмкіндік береді [9].

Зерттеу әдістері

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Жазу тарихы музейі, Лев Гумилев кабинет музейі және Білім тарихи музейінің және университет қабырғасында ұйымдастырылатын стационарлы көрмелерді өткізу - экскурсиялық – дәріс немесе көрнекі - экскурсия түрлері ретінде жүргізіліп келеді. Бұл ұйымдастырылу түрлері ертеден жалғасып келеді. Алайда дамыған елдерде музей және көрме қызметінде экскурсияның инновациялық түрлерін пайдаланып отыр.

Адаммен тікелей байланысқа түсу арқылы ақпаратты алу жолдары жағымды болғанымен, туристтер немесе қонақтар үшін цифрлық нұсқаға көшірілген көптеген деректерді тез арада және өзіне қажетті уақытта алуға қол жетімді етуге болады. Яғни, университетіміздің экскурсиялық – дәріс немесе көрнекі – экскурсия қызметтерін QR – код қызметіне көшіру маңызды.

Зерттеу әдісі ретінде, QR – код қызметін музей және көрме экспонаттарына қолданудың инновациялық әдісін ұсынамыз. Ол үшін әрбір экспонаттың, мүсіннің, кітаптың немесе көрсетілетін объектінің тұсына QR – кодты жасауды ұсынамыз. Жасау барысында, интернет арқылы келесі <https://www.websiteplanet.com/ru/webtools/free-qr-code-generator/> [10], QR генераторын таңдап, URL деректеріне университетіміздің сайтына <https://enu.kz/> [11], енгізу арқылы келесі QR – код құрамыз. Ол

1-ші суретте көрсетілген. Музей немесе көрме қызметіндегі экспонаттар туралы мәліметтерді университетіміздің сайтынан арнайы блог ашу арқылы іске асыруға болады. Бүгінгі күні университетіміздің сайтында мұражайлар <https://enu.kz/contacts/murazhaylar/> [11], беті бар және онда қысқаша ғана мәліметтер көрсетілген. Егер біз бұл бетті жаңғыртып, «музей және көрме экспонаттары» атауымен құрастырсақ, деректерді цифрлық жүйеге көшіріп, тұтынушыларға ұсынсақ, университетімізге келген қонақтар ғана емес, әлемнің кез-келген жеріндегі адамдар экспонаттармен онлайн танысуға мүмкіндік алады. Университеттің веб-бетіндегі ұсынылатын «музей және көрме экспонаттары» бетін аудио-гид арқылы ұйымдастырған маңызды. Ақпараттар мемлекеттік және шет тілдерінде алдын – ала дайындалып, әр экспонаттың тұсында QR - код арқылы тыңдаушысына жеткізіледі. Тілдерді игерген жас мамандармен қоса, ұнтаспаларды дайындауға университетімізде зор мүмкіншіліктер бар.

Сурет 1 - Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ сайтына QR – коды

Ескертпе – авторлармен [11] дерек көзі негізінде алынған

Турист жоғарыда суретте көрсетілген QR - код арқылы бірінші, университеттің сайтына кіріп, «музей және көрме экспонаттары» бетін, екіншіден, веб-бетте экспонаттардың фотосы және жеке аудио QR - кодын таңдайды. Қонақтар аудио-гид арқылы керекті мәліметтерді тыңдай алады.

Ал енді экспонаттың аудио QR - кодын қалай құруға болады, сол цифрлық әдісті ұсынамыз. Біріншіден, интернеттегі https://me-qr.com/ru/?utm_source=article&utm_medium=createqrheader&utm_campaign=organic/?bannerid=3834125962 [12], таңдау арқылы «аудио» батырмасын таңдап, тақырыпты «Көне түрік жазбалары» аудиосын жүктеп, тұтынушыға келесі аудио QR - коды құрамыз, ол 2-ші суретте ұсынылады:

me-qr.com/ru/?utm_source=article&utm_medium=createqrheader&utm_campaign=organic/?bannerid=3834125962 [12], таңдау арқылы «аудио» батырмасын таңдап, тақырыпты «Көне түрік жазбалары» аудиосын жүктеп, тұтынушыға келесі аудио QR - коды құрамыз, ол 2-ші суретте ұсынылады:

Сурет 2 – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ «музей және көрме экспонаттары» бетіне авторлармен ұсынылатын «Көне түрік жазбаларының» QR – коды

Ескертпе – авторлармен [12] дерек көзі негізінде алынған

Нәтижелер

Ұсынған зерттеу нәтижесі бойынша, университетімізге QR – код цифрлық қызмет түрін ұсыну арқылы, біз қонақтарға, туристерге музей және көрме қызметі бойынша онлайн және офлайн түрінде қажеттіліктерін қанағаттандырамыз. Бұл көрнекі - экскурсия қызметін аудио – экскурсияға көшіріп, цифрлық туризмді дамытуға өзінің ықпалын тигізеді. Атап айтсақ:

1. Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің сайтынан «музей және көрме экспонаттары» бетін ашу арқылы, бастапқы «мұражайлар» бетін цифрлық форматқа көшіру арқылы, сайтқа кіру көрермендер санын 1075 адамнан (18.07.2022 ж. күнгі статистика бойынша) [11], екі есе көрерменге арттыруға болады. Бұл университетіміздің маркетингтік қызметін жандандырады.

2. Университетке келген қонақтар немесе профессорлық – оқытушылар құрамы, білім алушылар музейге барып, көрмені көру кезінде «Google Play» маркет арқылы «Me QR

Scanner» деген қосымшаны жүктеп, телефонға орнатады және әр экспонаттағы көрсетілген QR – кодқа ұялы телефонның жақындату арқылы, университеттің сайтына автоматты қосылып, экспонат туралы аудио жазбаны естіп, аудио - гид қызметін алуға болады.

3. Музей және көрме экспонаттары туралы ақпаратты цифрлық форматқа көшіру, көрермендер үшін ыңғайлылықты туғызады. Себебі бүгінгі күні тұтынушылар нарық конъюнктурасында өзіне ыңғайлылық жағдайдың басымшылығын іздеп, соған биімделеді. Бұл нарықтың талабы, сондықтан, кез-келген туристке немесе тұтынушыға жағымды ортаны қалыптастыру қажет. Осы орайда, көрермен университетіміздегі ақпараттарды кез келген уақытта және жерде онлайн немесе офлайн алуға мүмкіншілігі зор.

Қорытынды

Қорытындылай келе, мақалада авторлармен ұсынылып отырған жаңа цифрлық қызмет түрі Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің музей және көрме қызметтері үшін маңызды. Экспонаттар туралы ақпаратты жандандырып, заман талабына сай цифрлық технологияларға көшіру қомақты қаражат есебін қажет етпейді, тек тегін әмбебап онлайн генераторларды пайдаланып, университеттің сол салада жұмыс жасап отырған қызметкерлері арқылы іске асыру мүмкіншілігі зор. Сонымен қоса, музей және көрме қызметін QR – код арқылы аудио-гид жұмысын жаңғыртуда жас мамандардың, әсіресе тілмаш білім алушылардың практикалық оқуы арта түседі.

Әдебиеттер тізімі

1. «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсан № 827 қаулысы. [Электрон. ресурс] – URL: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1700000827> (қаралған күні: 12.05.2022).
2. «QR кодының функциялары». Denso-Wave. Түпнұсқа 18 маусым 2012 жылы мұрағатталған 30 желтоқсан 2020 жалындағы өзгерістен алынды. [Электрон. ресурс] – URL: <https://web.archive.org/web/20130129064920/http://www.qrcode.com/en/qrcodefeature.html> (қаралған күні: 28.05.2022)
3. Закумбаева А. Рестораны Казахстана начали впускать гостей по QR - коду из-за коронавируса. [Электрон. ресурс] – URL: <https://astanatv.kz/ru/news/59909/> (қаралған күні: 01.06.2022)
4. «14 миллион американдық 2011 жылдың маусым айында ұялы телефондарынан QR мен штрих-кодтарды сканерледі». 2011 жылғы 16 тамыз. [Электрон. ресурс] – URL: <https://internetretailing.net/themes/14m-americans-scanned-qr-and-bar-codes-with-their-mobiles-in-june-2011> (қаралған күні: 17.06.2022)
5. Клейс Бенджамин «Статистика QR-кода в 2020 году». [Электрон. ресурс] – URL: <https://www.qrcode-tiger.com/qr-code-statistics> (қаралған күні: 19.06.2022)
6. Well-being at the heart of our waterfront hotel. [Электрон. ресурс] – URL: <https://www.marriott.com/hotels/travel/yvrwi-the-westin-bayshore-vancouver/> (қаралған күні: 19.06.2022)
7. Discover the best of Paris. [Электрон. ресурс] – URL: https://www.bestwestern.com/en_US/hotels/destinations/worldwide-hotels/france/paris.html (қаралған күні: 25.06.2022)
8. «ALVA - Association of Leading Visitor Attractions». [Электрон. ресурс] – URL: www.alva.org.uk (қаралған күні: 27.06.2022)
9. «Cleveland museum of art». [Электрон. ресурс] – URL: <https://www.clevelandart.org/> (қаралған күні: 05.07.2022)
10. Бесплатный генератор QR - кодов в высоком разрешении. [Электрон. ресурс] – URL: <https://www.websiteplanet.com/ru/webtools/free-qr-code-generator> (қаралған күні: 06.07.2022)
11. Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің сайты. [Электрон. ресурс] – URL: <https://enu.kz/> (қаралған күні: 18.07.2022)
12. Me «QR», Создайте свой динамический QR – код. [Электрон. ресурс] – URL: https://me-qr.com/ru/?utm_source=article&utm_medium=createqrheader&utm_campaign=organic/?bannerid=3834125962 (қаралған күні: 20.07.2022)

Г.К. Абдраманова, А.Б. Баймбетова, Ж.К. Жанабаева

Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Возможности перехода к цифровым технологиям через QR-код в деятельности музеев и выставок Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева

Аннотация. В данной статье предложены методы организации цифровой QR-кодовой и аудиогидной экскурсии путем совершенствования музейно-выставочной деятельности университета. На сегодняшний день с учетом современных потребностей клиентов и туристов есть возможность просматривать музейные и выставочные экспонаты онлайн и офлайн, выбирая нужный язык и прослушивая интересную информацию. Для совершенствования маркетинговой деятельности университета предлагается применить вид цифровой технологии, обновляя страницы сайта университета и «музей и экспонатов выставок». Мировой опыт показывает, что услуги QR-кода очень удобны для гостей университета и туристов. В статье представлена авторская подпись, во первых, QR-код на сайт Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева, во вторых, QR-код на страницу «Древнетюрские записи», представленный авторами.

Ключевые слова: QR-код, музей и экспонаты выставок, потребители, туристы, маркетинг, онлайн, офлайн, сайт.

G.K. Abdramanova, A.B. Baimbetova, Zh.K. Zhanabayeva

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

Digitalization capabilities of L.N. Gumilyov Eurasian National University Museum and exhibition service through QR – code application

Abstract. This article offers methods of organization of digital QR-code and audio-guide tour by improving museum and exhibition activity of the university. Today, taking into account the modern needs of customers and tourists there is an opportunity to view museum and exhibition exhibits online and offline, choosing the right language and listening to interesting information. To revitalize the marketing services of our university, we offer a digital service by updating the pages of the site and launching a «museum and exhibition exhibits» page. World experience shows that QR-code services are very suitable for customers, including guests and tourists. The author's signature is presented in the article, which are: firstly, QR-code for the website of the L.N. Gumilyov ENU, and secondly, the QR-code of «Ancient Turkish records» presented by the authors for the «Museum and exhibition exhibits» page.

Keywords: QR code, museum and exhibition exhibits, customers, tourists, marketing, online, offline, site

References

1. «Cifrlık Kazakstan» memleketтік bagdarlamасын bekitu turaly, Kazakstan Respublikasy Ykimetinin 2017 zhyly 12 zheltoksan № 827 kaulysy [Resolution № 827 of the Republic of Kazakhstan dated Desember 12, 2017 on approval of the state program «Digital Kazakhstan»]. [Electronic resource] – Available at: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1700000827> (Accessed: 12.05.2022)
2. «QR kodynyn funkciyalary». Denso-Wave. Typnyska 18 mausym 2012 zhyly muragattalghan 30 yzheltoksan 2020 zhilindagy ozgeristen alyndy [«QR Code Function». Denso-Wave. Archived from the original on June 18, 2012. Retrieved Desember 30, 2020]. [Electronic resource] – Available at: <https://web.archive.org/web/20130129064920/http://www.qrcode.com/en/qrfeature.html> (Accessed: 28.05.2022)
3. Zakumbaeva A. Restorany Kazakstana nachali vpuskaat' gostej po QR – kodu iz-za koronavirusa [Restaurants in Kazakhstan have started to admit guests by QR code due to the corona virus]. [Electronic resource] – Available at: <https://astanatv.kz/ru/news/59909/> (Accessed: 01.06.2022)
4. «14 million amerikandyk 2011 zhyldyn mausym alynda йyaly telefondarynan QR men shtrih-kodtardy skanerledi». 2011 zhyly 16 tamyz [«14 million Americans scanned QR and barcodes from their mobile phones

in June 2011»]. [Electronic resource] – Available at: <https://internetretailing.net/themes/14m-americans-scanned-qr-and-bar-codes-with-their-mobiles-in-june-2011> (Accessed: 17.06.2022)

5. Klejs Bendzhamin. «Statistika QR-koda v 2020 godu» [Clays Benjamin. «QR code Statistics in 2020»]. [Electronic resource] – Available at: <https://www.qrcode-tiger.com/qr-code-statistics> (Accessed: 19.06.2022)

6. Well-being at the heart of our waterfront hotel. [Electronic resource] – Available at: <https://www.marriott.com/hotels/travel/yvrwi-the-westin-bayshore-vancouver/> (Accessed: 19.06.2022)

7. Discover the best of Paris. [Electronic resource] – Available at: https://www.bestwestern.com/en_US/hotels/destinations/worldwide-hotels/france/paris.html (Accessed: 25.06.2022)

8. «ALVA – Association of Leading Visitor Attractions». [Electronic resource] – Available at: www.alva.org.uk (Accessed: 27.06.2022)

9. «Cleveland museum of art». [Electronic resource] – Available at: <https://www.clevelandart.org/> (Accessed: 05.07.2022)

10. Бесплатный генератор QR – кодов в высоком разрешении [Free high resolution QR code generator]. [Electronic resource] – Available at: <https://www.websiteplanet.com/ru/webtools/free-qr-code-generator> (Accessed: 06.07.2022)

11. L.N. Gumilev atyndagy Euraziya Ұлттық университетинин сайты [Site of L.N. Gumilyov Eurasian National University]. [Electronic resource] – Available at: <https://enu.kz/> (Accessed: 18.07.2022)

12. Me QR, Sozdajte svoj dinamicheskij QR – kod [Me QR, Create your own dynamic QR code]. [Electronic resource] – Available at: https://me-qr.com/ru/?utm_source=article&utm_medium=createqrheader&utm_campaign=organic/?bannerid=3834125962 (Accessed: 20.07.2022)

Сведения об авторах:

Баймбетова А.Б. – корреспондентия үшін автор, экономика ғылымдарының кандидаты, доцент, «Туризм» кафедрасының профессор м.а., Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қажымұқан көшесі, 11, Астана, Қазақстан.

Абдраманова Г.К. – экономика ғылымдарының кандидаты, «Туризм» кафедрасының аға оқытушысы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қажымұқан көшесі, 11, Астана, Қазақстан.

Жанабаева Ж.К. – экономика ғылымдарының кандидаты, «Экономика және кәсіпкерлік» кафедрасының доценті, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қажымұқан көшесі, 11, Астана, Қазақстан.

Baimbetova A.B. – **Corresponding author**, Candidate of Economics, Associate Professor, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Kazhymukan str., 11Astana,, Kazakhstan.

Abdramanova G.K. – Candidate of Economics, Senior Teacher, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Kazhymukan str., 11, Astana, Kazakhstan.

Zhanabayeva Zh.K. – Candidate of Economics, Associate Professor, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Kazhymukan str., 11, Astana, Kazakhstan.